

Sygn. akt II Ca 1307/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ryszard Marchwicki (spr.)

Sędziowie: SO Małgorzata Wiśniewska

SR del. Maria Szatkowska-Świdarska

Protokolant: prot. sąd. Małgorzata Skorczyk

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2014 roku w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa A. M.

przeciwko (...) Bankowi (...) S.A. w K.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu

z dnia 12 lipca 2013 roku

sygn. akt XII C 830/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddala w całości;

II. kosztami postępowania apelacyjnego obciąża powódkę i z tego tytułu zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 236 zł tytułem zwrotu opłaty od apelacji.

/-/ M. Wiśniewska /-/ R. Marchwicki /-/ M. Szatkowska-Świdarska

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 1 lipca 2012 r. powódka A. M., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) Bank (...) S.A. w K. kwoty 13.036 zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu powódka podniosła, że w dniu 13 lipca 1998 r. otworzyła w Banku (...) rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy. Od dnia 18 kwietnia 1999 r. na rachunku powódki zaczął powstawać niedobór spowodowany operacjami za pomocą karty (...). Karta została zastrzeżona przez bank w dniu 26 listopada 1999 r., a umowa o prowadzenie rachunku została rozwiązana bez zachowania terminu wypowiedzenia w dniu 17 grudnia 1999 r. W związku z nie spłaceniem przez powódkę należnych rat w terminie, sąd karny uznał ją winną popełnienia przestępstwa

z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk. W punkcie 3 przedmiotowego wyroku sąd zobowiązał powódkę do zapłaty kwoty 20.777,02 zł na rzecz Banku (...) w terminie dwóch lat od dnia uprawomocnienia się wyroku, co miało miejsce w dniu 18 maja 2003 r. Powódka wskazała, że do dnia 18 maja 2003 r. uiściła kwotę 1.584,73 zł. Pozwany po 18 maja 2003 r. złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Powódka otrzymała zawiadomienie o wszczęciu postępowania po dniu 3 sierpnia 2003 r. Powódka do dnia 29 sierpnia 2003 r. uiściła na rachunek pozwanej kwotę 650 zł. W trakcie postępowania egzekucyjnego komornik przekazał na konto pozwanego kwotę 6.702,00 zł, obejmującą należność główną oraz koszty sądowe w kwocie 52,20 zł. Postępowanie egzekucyjne zostało ukończony w dniu 16 stycznia 2007 r. Powódka w okresie od 29 sierpnia 2003 r. do końca 2006 r. dokonała wpłat na kwotę 7.962,70 zł. Następnie od kwietnia 2007 r. do lipca 2012 r. powódka uiściła na rzecz pozwanego łącznie kwotę 24.927,55 zł. Powódka podniosła, że do dnia wniesienia pozwu uiściła na rzecz pozwanego kwotę 33.812,28 zł, tj. o ponad 13.035,26 zł więcej, niż to wynika z wyroku karnego.

W odpowiedzi na pozew z dnia 7 marca 2013 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany Bank wskazał, że strony wiązał stosunek zobowiązaniowy w postaci umowy o kartę (...), do której zastosowanie mają przepisy obowiązujących wówczas regulaminów. Pozwany podniósł, że zgodnie z nimi transakcje z tytułu płatności i wypłat gotówki realizowane za pomocą karty zaliczane są w ciężar rachunku w okresach miesięcznych, wynikających z wybranego cyklu rozliczeniowego, w przypadku zaś braków środków na rachunku naliczane są odsetki od salda debetowego. Po rozwiązaniu umowy stron z uwagi na brak spłaty salda debetowego z odsetkami, powódka złożyła oświadczenie z dnia 3 stycznia 2000 r., w którym uznała roszczenia banku z tytułu zadłużenia debetowego powstałego na rachunku osobistym wraz z należnymi odsetkami oraz zobowiązując się do spłat miesięcznych w kwocie 1.000 zł od dnia 31 stycznia 2000 r. Ponieważ powódka z deklaracji się nie wywiązała, pozwany złożył zawiadomienie Policji pismem z dnia 12 maja 2000 r. o powstałym niedoborze w kwocie 32.019,47 zł. Jednocześnie pozwany w związku z powyższą wierzytelnością uzyskał tytuł wykonawczy na kwotę 6.650 zł. Postępowanie w tym przedmiocie zakończyło się całkowitym zaspokojeniem pozwanego. Strony w dniu 13 kwietnia 2007 r. zawarły porozumienie w przedmiocie spłaty całości zadłużenia w ratach, w związku z czym bieg terminu przedawnienia został przerwany. Strony następnie dwukrotnie zawierały porozumienia.

Wyrokiem z dnia 12 lipca 2013 roku Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu w punkcie 1 zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.719,39 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty, w punkcie 2 w pozostałej części powództwo oddalił, a w punkcie 3 zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 874,95 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawą wskazanego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego.

W dniu 27 stycznia 1999 r. powódka zwróciła się do Banku (...) S.A. (obecnie (...) Bank (...) S.A. w K.) o wydanie karty (...). Powódka upoważniła pozwanego do rozliczania transakcji dokonywanych za pomocą karty z wskazanego rachunku bankowego i zobowiązała się do utrzymywania na nim salda zapewniającego pokrycie transakcji. Wniosek został zaakceptowany przez pozwanego w dniu 28 stycznia 1999 r., który przyznał limit w wysokości 1.000 zł. Limit zadłużenia został zwiększony na wniosek powódki, z dnia 2 lutego 1999 r., w dniu 5 lutego 1999 r., do kwoty 5.000 zł, w związku z czym powódka poddała się dobrowolnej egzekucji prowadzonej na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty 6.650,00 zł.

Zgodnie z Regulaminem wydawania i użytkowania kart (...) pozwanego z 4 grudnia 1998 r., transakcje z tytułu płatności i wypłat gotówki realizowane za pomocą karty zaliczane są w ciężar rachunku w okresach miesięcznych, wynikających z wybranego cyklu rozliczeniowego. W przypadku braku środków na rachunku pozwany nalicza odsetki od salda debetowego według obowiązującej u niego stopy procentowej przewidzianej dla zadłużenia przeterminowanego z tytułu nie spłaconych kredytów (§ 23 pkt 1 i 3 regulaminu). Zgodnie z § 51 Regulaminu rachunku osobistego w złotych (...) Banku (...) S.A., niedopuszczalne jest wystawienie dyspozycji wypłaty z rachunku nie

mającej pokrycia w jego saldzie z uwzględnieniem limitu zadłużenia. W przypadku wystąpienia na rachunku salda debetowego z uwzględnieniem limitu zadłużenia, posiadacz rachunku zobowiązany jest niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 1 miesiąca od daty powstania debetu dokonać jego spłaty. Spłata salda debetowego winna także obejmować kwotę należnych odsetek (obowiązuje stopa procentowa stosowana przy naliczaniu odsetek od kredytów przeterminowanych). W ww. sytuacji zamknięcie rachunku następuje z chwilą rozwiązania umowy przez pozwanego (§ 78 pkt 3 lit. b regulaminu).

Pismem z dnia 17 grudnia 1999 r. pozwany, powołując się na § 78 pkt 3 lit. b Regulaminu rachunku osobistego w złotych i karty (...) Banku (...) S.A., rozwiązał umowę o prowadzenie rachunku osobistego nr (...) - (...) zawartą w dniu 13 lipca 1998 r., bez zachowania okresu wypowiedzenia z powodu wystąpienia na rachunku salda debetowego. Jednocześnie wezwał powódkę do zapłaty kwoty 28.160,06 zł tytułem salda debetowego na dzień 16 grudnia 1999 r. Pozwany uprzedził, że od nie spłaconej w terminie kwoty będzie naliczał odsetki według podwyższonej stopy procentowej przewidzianej dla kredytów przeterminowanych.

W dniu 3 stycznia 2000 r. powódka sporządziła oświadczenie, w którym uznała roszczenie pozwanego z tytułu zadłużenia debetowego powstałego w rachunku osobistym w wysokości 28.684,06 zł wraz z należnymi odsetkami i zobowiązała się do jego spłaty.

Pismem z dnia 12 maja 2000 r. pozwany powiadomił Policję o niedoborze w kwocie 32.019,47 zł, figurującym na rachunku osobistym powódki, wskazując, że mimo zobowiązania się do tego nie dokonała ona spłaty zadłużenia, wnosząc o wszczęcie dochodzenia i dokonanie zabezpieczenia mienia powódki na zaspokojenie roszczeń.

Wyrokiem z dnia 9 lutego 2001 r., wydanym w sprawie o sygn. V K 1762/00, Sąd Rejonowy w Poznaniu uznał powódkę za winną popełnienia czynu z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk w postaci wyłudzenia pieniędzy w łącznej kwocie 20.777,02 zł na szkodę pozwanego. Na podstawie art. 72 § 2 kk powódka została zobowiązana do zapłaty przedmiotowej kwoty na rzecz pozwanego w terminie 2 lat od uprawomocnienia się wyroku. Wyrok został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 18 maja 2001 r.

W dniu 7 stycznia 2002 r. powódka sporządziła oświadczenie, w którym zobowiązała się do spłaty zadłużenia wynikającego z umowy z dnia 13 lipca 1998 r., numer rachunku kredytowego (...), w ratach w wysokości 300 zł miesięcznie od dnia 31 stycznia 2002 r.

W 2001 r. i 2002 r. powódka dokonała na rzecz pozwanego następujących wpłat:

- w dniu 16 listopada 2001 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 24 stycznia 2002 r. na kwotę 160 zł;
- w dniu 24 stycznia 2002 r. na kwotę 144,73 zł;
- w dniu 28 lutego 2002 r. na kwotę 270 zł;
- w dniu 21 marca 2002 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 4 czerwca 2002 r. na kwotę 100 zł;
- w dniu 26 listopada 2002 r. na kwotę 50 zł;
- w dniu 30 grudnia 2002 r. na kwotę 100 zł.

W okresie od stycznia do kwietnia 2003 r. powódka dokonała na rzecz pozwanego następujących wpłat:

- w dniu 29 stycznia 2003 r. na kwotę 60 zł;

- w dniu 27 lutego 2003 r. na kwotę 50 zł;
- w dniu 31 marca 2003 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 29 kwietnia 2003 r. na kwotę 150 zł.

W dniu 18 maja 2000 r., pozwany wniósł o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu w dniu 29 lutego 2000 r. z ograniczeniem do kwoty 6.650 zł. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 14 marca 2002 r., wydanym w sprawie XVII Co 2975/00, sprostowanym następnie postanowieniem z dnia 5 maja 2003 r., wniosek został uwzględniony oraz zasądzono od powódki na rzecz pozwanego 52,20 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W dniu 18 sierpnia 2003 r. pozwany skierował do Komornika Sądowego (...) w Poznaniu wniosek o wszczęcie egzekucji kwoty 6.650,00 zł oraz kwoty 52,20 zł z majątku ruchomego powódki. Zawiadomienie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego zostało doręczone powódce w dniu 3 września 2003 r. Powódka zobowiązała się spłacać zadłużenie w ratach miesięcznych w wysokości minimalnej 200 zł płatnych do ostatniego dnia każdego miesiąca począwszy od września 2003 r.

W okresie od maja do sierpnia 2003 r. powódka dokonała na rzecz pozwanego następujących wpłat:

- w dniu 29 maja 2003 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 30 czerwca 2003 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 29 lipca 2003 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 sierpnia 2003 r. na kwotę 150 zł.

W okresie od września 2003 r. do grudnia 2006 r. powódka dokonała na rzecz Komornika następujących wpłat:

- w dniu 30 września 2003 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 30 października 2003 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 listopada 2003 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 31 grudnia 2003 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 30 stycznia 2004 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 28 lutego 2004 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 30 marca 2004 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 kwietnia 2004 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 28 maja 2004 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 30 czerwca 2004 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 lipca 2004 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 31 sierpnia 2004 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 września 2004 r. na kwotę 200 zł;

- w dniu 29 października 2004 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 listopada 2004 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 30 grudnia 2004 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 31 stycznia 2005 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 28 lutego 2005 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 marca 2005 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 28 kwietnia 2005 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 20 maja 2005 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 czerwca 2005 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 28 lipca 2005 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 sierpnia 2005 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 31 października 2005 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 listopada 2005 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 grudnia 2005 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 30 stycznia 2006 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 27 lutego 2006 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 marca 2006 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 28 kwietnia 2006 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 30 maja 2006 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 30 czerwca 2006 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 31 lipca 2006 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 30 sierpnia 2006 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 września 2006 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 26 października 2006 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 28 listopada 2006 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 28 grudnia 2006 r. na kwotę 162,70 zł.

Komornik, w związku z powyższymi wpłatami, dokonał następujących przelewów na rzecz pozwanego:

- w dniu 3 października 2003 r. w kwocie 163,25 zł,
- w dniu 5 listopada 2003 r. w kwocie 163,25 zł,

- w dniu 8 grudnia 2003 r. w kwocie 163,25 zł,
- w dniu 12 stycznia 2004 r. w kwocie 163,25 zł,
- w dniu 6 lutego 2004 r. w kwocie 163,25 zł,
- w dniu 4 marca 2004 r. w kwocie 163,25 zł,
- w dniu 1 kwietnia 2004 r. w kwocie 153,25 zł,
- w dniu 4 maja 2004 r. w kwocie 163,25 zł,
- w dniu 31 maja 2004 r. w kwocie 163,25 zł,
- w dniu 19 lipca 2004 r. w kwocie 163,25 zł,
- w dniu 30 lipca 2004 r. w kwocie 163,25 zł,
- w dniu 1 września 2004 r. w kwocie 163,25 zł,
- w dniu 7 października 2004 r. w kwocie 167,60 zł,
- w dniu 4 listopada 2004 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 1 grudnia 2004 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 5 stycznia 2005 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 4 lutego 2005 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 3 marca 2005 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 31 marca 2005 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 7 maja 2005 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 3 czerwca 2005 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 1 lipca 2005 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 1 sierpnia 2005 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 31 sierpnia 2005 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 10 października 2005 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 7 listopada 2005 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 3 stycznia 2006 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 3 lutego 2006 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 3 marca 2006 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 4 kwietnia 2006 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 9 maja 2006 r. w kwocie 168,80 zł,

- w dniu 2 czerwca 2006 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 6 lipca 2006 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 3 sierpnia 2006 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 4 września 2006 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 6 października 2006 r. w kwocie 168,80 zł,
- w dniu 31 października 2006 r. w kwocie 402 zł,
- w dniu 1 grudnia 2006 r. w kwocie 198,50 zł,
- w dniu 3 stycznia 2007 r. w kwocie 92,20 zł.

Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2007 r. komornik ukończył postępowanie egzekucyjne. Koszty postępowania egzekucyjnego ustalono na kwotę 1.260,50 zł.

Pismem z dnia 22 marca 2007 r. pozwany poinformował powódkę, że w trybie egzekucji komorniczej w sprawie o sygn. IX KM 2083/03 dochodzona była tylko część zadłużenia, do spłaty całkowitej wierzytelności na dzień 22 marca 2007 r. pozostała kwota w wysokości 72.159,72 zł, w tym 65.859,72 zł z tytułu limitu zadłużenia w rachunku osobistym oraz 6.300,33 zł z tytułu operacji dokonanych kartą (...), od których naliczane są odsetki ustawowe. Pozwany wezwał powódkę do spłaty należności do dnia 8 kwietnia 2007 r.

Pismem z dnia 4 kwietnia 2007 r. powódka zwróciła się do pozwanego z wnioskiem o restrukturyzację zobowiązania.

Pismem z dnia 13 kwietnia 2007 r. pozwany odmówił umorzenia odsetek, wyrażając zgodę na zawarcie porozumienia w spłacie na okres próbny 12 miesięcy, przy racie w minimalnej wysokości 250 zł płatnych do 28 dnia każdego miesiąca począwszy od kwietnia 2007 r. do marca 2008 r., wskazując, że w pierwszej kolejności spłacie będzie podlegało zadłużenie z tytułu operacji kartą (...).

Pismem z dnia 14 kwietnia 2008 r. pozwany wyraził zgodę na zawarcie kolejnego porozumienia w spłacie części długu, w szczególności w przedmiocie zadłużenia z tytułu niedozwolonej transakcji kartą oraz z tytułu niespłaconej karty kredytowej w 12 ratach w minimalnej wysokości po 150 zł płatnych do 28 dnia każdego miesiąca począwszy od 28 kwietnia 2008 r. Pozwany jednocześnie wskazał, że na dzień 14 kwietnia 2008 r. całkowite wymagalne zadłużenie wynikające z niedozwolonej transakcji kartą wynosi 68.124,90 zł, natomiast całkowite wymagalne zadłużenie z tytułu niespłaconego limitu zadłużenia wynosi 3.717,80 zł. Od kwoty pozostałego do spłaty wymagalnego zadłużenia kapitałowego i odsetek umownych naliczane były dalsze odsetki ustawowe.

Pismem z dnia 19 maja 2009 r. pozwany wyraził zgodę na zawarcie kolejnego porozumienia w spłacie części długu, w drodze 6 rat w minimalnej wysokości po 100 oraz po 300 zł płatnych do 28 dnia każdego miesiąca począwszy od 28 maja 2009 r., przy czym w zakresie niespłaconego limitu zadłużenia 6-ta ostatnia rata była ratą wyrównującą płatną do 28 października 2009 r. Pozwany jednocześnie wskazał, że na dzień 19 maja 2009 r. całkowite wymagalne zadłużenie wynikające z niedozwolonej transakcji kartą wynosi 68.570,46 zł, natomiast całkowite wymagalne zadłużenie z tytułu niespłaconego limitu zadłużenia wynosi 1.827,55 zł. Od kwoty pozostałego do spłaty wymagalnego zadłużenia kapitałowego i odsetek umownych naliczane były dalsze odsetki ustawowe.

Pismem z dnia 7 stycznia 2010 r. pozwany wezwał powódkę do przesłania pisemnej deklaracji spłaty w związku z wygaśnięciem pierwotnego porozumienia, informując, że całkowite wymagalne zadłużenie z tytułu niedozwolonej transakcji kartą wynosi 68.803,28 zł.

Pismem z dnia 4 lutego 2010 r. pozwany przedstawił kolejny harmonogram 12 rat w minimalnej wysokości 500 zł, płatnych do ostatniego dnia każdego miesiąca począwszy od 28 lutego 2010 r. Całkowite zadłużenie na ten dzień wynosiło 68.687,48 zł.

Pismem z dnia 10 czerwca 2011 r. powódka wezwała pozwanego do przedstawienia szczegółowego rozliczenia, za okres od 2002 do 2011 r., spłaconego przez powódkę zadłużenia, co nastąpiło w piśmie z dnia 7 lipca 2011 r., z którego wynikało, że część kwot wpłaconych przez powódkę na rzecz pozwanego nie została zaksięgowana.

Wezwanie do przedstawienia przyczyn narastającego zadłużenia oraz sposobu naliczania odsetek zostało ponowione w piśmie pełnomocnika powódki z dnia 10 lutego 2012 r.

Pismem z dnia 16 maja 2012 r. pozwany wskazał, że dokonał korekt księgowych, mających na celu zarachowanie wszystkich dotychczas dokonanych wpłat w pierwszej kolejności na poczet spłaty wymagalnej należności głównej, co spowodowało zmniejszenie zadłużenia z tytułu pozostałych do spłaty odsetek. Na pozostałą do spłaty na dzień 18 kwietnia 2012 r. kwotę zadłużenia w wysokości 55.072,14 zł składała się w związku z powyższym wyłącznie kwota należnych odsetek. Pozwany zaproponował również powódce zakończenie dochodzenia spłaty zadłużenia po dokonaniu jednorazowej wpłaty w minimalnej wysokości 30.000 zł w terminie do 20 czerwca 2012 r.

W okresie od kwietnia 2007 r. do lipca 2012 r. powódka dokonała na rzecz pozwanego następujących wpłat:

- w dniu 26 kwietnia 2007 r. na kwotę 250 zł;
- w dniu 29 maja 2007 r. na kwotę 250 zł;
- w dniu 28 czerwca 2007 r. na kwotę 250 zł;
- w dniu 20 lipca 2007 r. na kwotę 250 zł;
- w dniu 27 sierpnia 2007 r. na kwotę 250 zł;
- w dniu 27 września 2007 r. na kwotę 250 zł;
- w dniu 26 października 2007 r. na kwotę 250 zł;
- w dniu 28 listopada 2007 r. na kwotę 250 zł;
- w dniu 30 grudnia 2007 r. na kwotę 250 zł;
- w dniu 25 stycznia 2008 r. na kwotę 250 zł;
- w dniu 27 lutego 2008 r. na kwotę 250 zł;
- w dniu 26 marca 2008 r. na kwotę 250 zł;
- w dniu 28 kwietnia 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 28 kwietnia 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 29 maja 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 29 maja 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 27 czerwca 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 27 czerwca 2008 r. na kwotę 150 zł;

- w dniu 28 lipca 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 28 lipca 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 28 sierpnia 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 28 sierpnia 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 29 września 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 29 września 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 28 października 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 28 października 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 28 listopada 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 28 listopada 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 29 grudnia 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 29 grudnia 2008 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 29 stycznia 2009 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 29 stycznia 2009 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 26 lutego 2009 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 26 lutego 2009 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 27 marca 2009 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 27 marca 2009 r. na kwotę 150 zł;
- w dniu 28 kwietnia 2009 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 28 kwietnia 2009 r. na kwotę 200 zł;
- w dniu 29 maja 2009 r. na kwotę 300 zł;
- w dniu 29 maja 2009 r. na kwotę 100 zł;
- w dniu 29 czerwca 2009 r. na kwotę 100 zł;
- w dniu 29 czerwca 2009 r. na kwotę 300 zł;
- w dniu 27 lipca 2009 r. na kwotę 300 zł;
- w dniu 27 lipca 2009 r. na kwotę 100 zł;
- w dniu 26 sierpnia 2009 r. na kwotę 100 zł;
- w dniu 26 sierpnia 2009 r. na kwotę 300 zł;
- w dniu 28 września 2009 r. na kwotę 100 zł;

- w dniu 28 września 2009 r. na kwotę 300 zł;
- w dniu 26 października 2009 r. na kwotę 527,55 zł;
- w dniu 30 listopada 2009 r. na kwotę 300 zł;
- w dniu 28 grudnia 2009 r. na kwotę 300 zł;
- w dniu 1 lutego 2010 r. na kwotę 300 zł;
- w dniu 26 lutego 2010 r. na kwotę 400 zł;
- w dniu 26 lutego 2010 r. na kwotę 50 zł;
- w dniu 30 marca 2010 r. na kwotę 450 zł;
- w dniu 30 kwietnia 2010 r. na kwotę 400 zł;
- w dniu 31 maja 2010 r. na kwotę 450 zł;
- w dniu 30 czerwca 2010 r. na kwotę 450 zł;
- w dniu 28 lipca 2010 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 30 sierpnia 2010 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 29 września 2010 r. na kwotę 450 zł;
- w dniu 29 października 2010 r. na kwotę 450 zł;
- w dniu 29 listopada 2010 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 27 grudnia 2010 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 27 stycznia 2011 r. na kwotę 400 zł;
- w dniu 28 lutego 2011 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 23 marca 2011 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 26 kwietnia 2011 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 6 czerwca 2011 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 27 czerwca 2011 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 29 lipca 2011 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 29 sierpnia 2011 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 28 września 2011 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 31 października 2011 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 28 listopada 2011 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 30 grudnia 2011 r. na kwotę 500 zł;

- w dniu 30 stycznia 2012 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 29 lutego 2012 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 29 marca 2012 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 27 kwietnia 2012 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 28 maja 2012 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 29 czerwca 2012 r. na kwotę 500 zł;
- w dniu 27 lipca 2012 r. na kwotę 500 zł.

W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy przywołując treść art. 405 k.c. oraz art. 410 § 1 i 2 k.c. wskazał, że powódka uiszczała na rzecz pozwanego całą kwotę do której została zobowiązana wyrokiem karnym na podstawie art. 72 § 2 kk, tj. 20.777,02 zł, a która to kwota stanowiła naprawienie przez nią szkody i została ustalona w oparciu o informacje od pozwanego.

Oprócz tego powódka uiszczała na rzecz pozwanego (wobec prowadzonego przeciwko niej postępowania egzekucyjnego) całą kwotę wynikającą z bankowego tytułu egzekucyjnego, któremu Sąd nadał klauzulę wykonalności, tj. kwotę 6.650,00 zł oraz koszty postępowania klauzulowego w kwocie 52,20 zł.

Wobec powyższego należności powódki wobec pozwanego wynikające z tytułów egzekucyjnych jakimi pozwany dysponował zostały zrealizowane. Innymi tytułami przeciwko powódce pozwany Bank nie dysponował.

Ponieważ powódka spłaciła kwotę wynikającą z wyroku karnego z opóźnieniem należały się pozwanemu odsetki za opóźnienie w kwocie 8.315,87 zł.

Pozostałe kwoty zostały pobrane przez pozwanego bez podstawy prawnej. Umowa pomiędzy stronami została rozwiązana przez pozwanego z dniem 17.12.1999 r. Z tym dniem stosunek prawny, z którego mogły wynikać dalsze świadczenia stron został zakończony. Pozwany uzyskiwał od powódki zobowiązania spłat nie przedstawiając jej konkretnego wyliczenia potencjalnych należności, ze wskazaniem ich źródeł i sposobu obliczenia. Wykorzystywał niewiedzę powódki, jej przymusowe położenie i obawę przed prawnymi konsekwencjami. Sam pozwany przeczył sobie wskazując, że zobowiązanie powódki, pomimo dokonanych przez nią wpłat, opiewa na określoną kwotę, ale wystarczy, że wpłaci ona inną mniejszą kwotę aby zakończyć sprawę. Dlatego wszelkie zobowiązania powódki wobec pozwanego złożone już po dokonaniu przez nią wpłat wyczerpujących posiadane tytuły egzekucyjne, należy uznać za nieważne jako odnoszące się do nieistniejącego zobowiązania.

Stanowisko pozwanego prowadzi do wniosku, że umowa stron jakoby nadal obowiązuje i generuje odsetki umowne (tzw. karne, itp. świadczenia). Stanowisko to jest z gruntu wadliwe wobec zakończenia bytu umowy stron i rozliczenia należności (zadłużenia) w postępowaniu karnym (z odsetkami za opóźnienie) i dodatkowo w oparciu o bankowy tytuł egzekucyjny. Wszystko co ponadto zostało świadczone przez powódkę i to dobrowolnie (co pozostaje bez znaczenia) jest świadczeniem nienależnym. Jak już wspomniano świadczenia te zostały przez powódkę dokonane w stanie niewiedzy co do jej rzeczywistych zobowiązań a za ten stan winę ponosi pozwany.

Pozwany wykazał się także nierzetelnością przy księgowaniu wpłat powódki. Nie ulega jednak wątpliwości, że wpłaty bezpośrednie były dokonywane przez powódkę tylko i wyłącznie z tytułu należności wynikających z łączącej wcześniej strony umowy. Należności z bankowego tytułu egzekucyjnego były realizowane za pośrednictwem Komornika sądowego.

Biorąc zatem pod uwagę, że powódka wpłaciła bezpośrednio pozwanemu (wyłączając wpłaty do Komornika sądowego) kwotę 33.812,28 zł a zobowiązana była do uiszczenia kwoty 20.777,02 zł i odsetek za opóźnienie w uiszczeniu tej

kwoty w kwocie 8.315,87 zł, to jej nadpłata wynosi 4.719,39 zł. Kwota ta nie znajduje uzasadnienia w jakimkolwiek zobowiązaniu umownym bądź tytule egzekucyjnym. Jak już wspomniano ewentualne zobowiązania czy dobrowolność wpłat nie stanowią podstawy prawnej dla tej kwoty, albowiem odnosiły się albo do już wykonanych zobowiązań albo do nieistniejących zobowiązań. Same w sobie te czynności nie kreowały nowych zobowiązań między stronami, skutkujących obowiązkiem świadczeń po stronie powódki. Ponadto powódka po pewnym czasie zaczęła kwestionować stanowisko pozwanego co do jej dalszych świadczeń.

W toku procesu pozwany nie wykazał jakoby na powódce ciążyły inne, poza wyżej wskazanymi, obowiązki wobec niego. Natomiast twierdzenia pozwanego w tym względzie były, ze wskazanych w uzasadnieniu powodów, gołosłowne.

Biorąc powyższe okoliczności i rozważania pod uwagę Sąd zasądził od pozwanej spółki na rzecz powódki kwotę 4.719,39 zł jako zwrot świadczenia nienależnego czyli w tym konkretnym wypadku uzyskanego w sytuacji gdy powódka nie była do jej uiszczenia zobowiązana (pkt 1 wyroku).

O odsetkach za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 kc i 455 kc, biorąc pod uwagę przedprocesowe wezwanie. Żądanie odsetek od dnia wniesienia pozwu do Sąd było więc zasadne.

W pozostałej części Sąd powództwo oddalił uznając, że pozostałe kwoty zostały uiszczone pozwanemu zasadnie (pkt 2 wyroku).

W punkcie 3 wyroku Sąd, na podstawie art. 100 kpc oraz § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1348 ze zm.), zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 874,95 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powódka wygrała sprawę w 36,20 % (tzn. uległa w 63,80 %). Powódka poniosła koszty: zastępstwa procesowego w kwocie 2.400,00 zł oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Pozwana spółka była w toku całego procesu reprezentowana przez pełnomocnika będącego pracownikiem Banku. W toku procesu ustanowiła także profesjonalnego pełnomocnika, jednakże nie podjął on żadnych czynności w sprawie ani nie stawił się na rozprawach. Wobec tego Sąd uznał, że nie ma podstaw do uwzględniania kosztów zastępstwa procesowego po stronie pozwanej.

Dokonując rozliczenia w/w kosztów procesu orzeczono więc jak w pkt 3 wyroku ($2417 \times 36,20\% = 874,95$).

Powódka została zwolniona od kosztów sądowych. Nie uiszczała więc opłaty od pozwu. Biorąc pod uwagę treść orzeczenia Sąd powinien nakazać ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa opłatę w części równej tej w jakiej uległa ona w procesie (tj. 36,20 %). Wobec braku takiego orzeczenia w wyroku zostanie ono wydane w trybie art. 108¹ kpc.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł pozwany zaskarżając orzeczenie Sądu Rejonowego w całości.

Pozwany zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu:

1. zarzut faktyczny – polegający na niezgodności ustaleń faktycznych Sądu z materiałem dowodowym zebrany w sprawie oraz zeznaniami powódki, w szczególności poprzez ustalenia, że pozwana otrzymała nienależne świadczenie w wysokości 4.719,39 zł,
2. naruszenie prawa procesowego, tj. obrazę przepisów postępowania art. 233 § 1 i § 2 k.p.c., która miała istotny wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia poprzez zaniechanie przez Sąd I instancji starannego i wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz wydanie wyroku w sytuacji gdy Sąd uznał, że powódka uiszczała na rzecz pozwanego całą kwotę wynikającą z bankowego tytułu egzekucyjnego, któremu Sąd nadał klauzulę wykonalności, tj. kwotę 6.650 zł oraz koszty postępowania klauzulowego w kwocie 52,20 zł.

Mając powyższe okoliczności na uwadze skarżący wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości,
2. ewentualnie zmianę poprzez uwzględnienie w wyroku wpłat dochodzonych przez organ egzekucyjny na podstawie tytułu wykonawczego, w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego, tj. uwzględnienie wpłat dokonanych w ramach egzekucji prowadzonych na podstawie tytułu wykonawczego, tj. w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego sygn. akt XVII Co 2975/00,
3. zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów za obie instancje według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się być uzasadniona. Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i na podstawie art. 382 k.p.c. przyjmuje je za własne. W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy błędnie jednak przyjął, że powódka wykazała przesłanki swojego powództwa.

Podstawą roszczenia powódki są przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu. Zgodnie z treścią art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Dyspozycja art. 405 k.c. wyznacza trzy podstawowe przesłanki do powstania roszczenia o zwrot wzbogacenia, a mianowicie wymaga się, aby: doszło do wzbogacenia majątku jednej osoby, uzyskanego kosztem majątku innej osoby, wzbogacenie i zubożenie pozostawały ze sobą w związku w tym rozumieniu, iż wzbogacenie jest wynikiem zubożenia, a zatem by miały wspólne źródło oraz aby wzbogacenie nastąpiło bez podstawy prawnej.

Przepis art. 405 k.c. kładzie nacisk na „brak podstawy prawnej” wzbogacenia. Przyjmuje się, że brak podstawy prawnej oznacza uzyskanie korzyści kosztem zubożonego, nieusprawiedliwione przez czynność prawną, przepis ustawy, orzeczenie sądu lub decyzję administracyjną.

Dla przyjęcia bezpodstawnego wzbogacenia pozwanej powódka była zatem zobowiązana wykazać, że korzyść banku została uzyskana bez podstawy prawnej jakiegokolwiek rodzaju. Miały to miejsce wówczas, gdy obowiązek wpłaty środków pieniężnych na rzecz banku nie mógłby znaleźć podstaw w czynności prawnej, tj. w umowie, która łączyła powódkę z bankiem. Zgodzić należy się z Sądem Rejonowym, że bank w okolicznościach rozpoznawanej sprawy zachowywał się nielojalnie w stosunku do powódki. Bank jest profesjonalistą i można od niego wymagać większej staranności niż przeciętna, w szczególności w zakresie ustalenia wysokości pozostałego do spłaty zobowiązania. Niezależnie jednak od powyższego to powódka zobowiązana była do wykazania przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia po stronie banku czemu, w ocenie Sądu Okręgowego, nie sprostała.

Jak ustalono w sprawie bank dysponował przeciwko powódce dwoma tytułami egzekucyjnymi: wyrokiem Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 9 lutego 2001 roku, sygn. akt V K 1762/00, na mocy którego zobowiązano powódkę do zapłaty na rzecz banku kwoty 20.777,02 zł w terminie 2 lat od uprawomocnienia się wyroku oraz bankowym tytułem egzekucyjnym, zaopatrzonym następnie w klauzulę wykonalności na kwotę 6.550 zł.

Należności powódki wobec pozwanego wynikające ze wskazanych wyżej tytułów egzekucyjnych zostały w całości zrealizowane (dodatkowo powódką pokryła koszty postępowania klauzulowego w kwocie 52,20). Innymi tytułami przeciwko powódce pozwany bank nie dysponował. Sąd Rejonowy ustalił przy tym jednakże, że powódka zobowiązana była do zapłaty na rzecz banku odsetek w kwocie 8.315,87 zł, z uwagi na spłatę kwoty wynikającej z wyroku karnego z opóźnieniem, czego powódka nie kwestionowała.

Powódka wykazała, że wpłaciła na rzecz banku łącznie kwotę 33.812,28 zł. Suma wskazanych powyżej kwot stanowi natomiast kwotę 35.788,09 zł (6.650 zł+ 52,20 zł+ 20.777,02 zł + 8.315,87 zł). W związku z powyższymi ustaleniami, brak było podstaw do przyjęcia, że powódka dokonała na rzecz pozwanej nadpłaty kwoty 4.719,39 zł.

Ponadto wskazać należy, że poza odsetkami za opóźnienie pozwana była również uprawniona do naliczenia odsetek na podstawie łączącej ją z powódką umowy. Zgodnie z treścią art. 359 § 1 k.c. odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo ustawy, z orzeczenia sądu lub decyzji innego właściwego organu. Odsetki przewidziane we wskazanym przepisie są rozumiane najczęściej jako wynagrodzenie za korzystanie z cudzych pieniędzy. Kodeks cywilny nie przewiduje generalnego obowiązku płacenia wskazanych odsetek o ile nie wynika to z treści czynności prawnej, bądź też innych zdarzeń prawnych. Od tego rodzaju odsetek należy odróżnić odsetki za opóźnienie w wykonaniu zobowiązania pieniężnego (art. 481 § 1 k.c.), które przysługują wierzycielowi w każdym przypadku, gdy dłużnik spóźnia się ze spełnieniem świadczenia.

Uprawnienie pozwanej do naliczania odsetek wynikało z treści czynności prawnej łączącej ją z powódką, tj. umowy o kartę (...) – zawartej w wyniku złożenia przez powódkę wniosku o wydanie karty (...) Banku (...) z dnia 27 sierpnia 1999 roku. Do wskazanej umowy zastosowanie mają między innymi przepisy Regulaminu wydawania i użytkowania kart (...) z dnia 4 grudnia 1998 roku. W myśl § 23 ust. 3 Regulaminu w przypadku braku środków na rachunku w dniu wskazanym w punkcie 2 oddział nalicza odsetki od salda debetowego według obowiązującej w Banku (...) stopy procentowej przewidzianej dla zadłużenia przeterminowanego z tytułu nie spłaconych kredytów.

Okoliczność zatem, że bank nie dysponował tytułem egzekucyjnym w stosunku do odsetek nie oznacza, że nie był uprawniony do ich naliczenia zgodnie z łączącym go z powódką stosunkiem zobowiązaniowym. Również rozwiązanie umowy o prowadzenie rachunku osobistego powódki z powodu wystąpienia na rachunku salda debetowego nie oznacza, że bank nie był uprawniony do naliczania odsetek od powstałego zadłużenia. Wraz z rozwiązaniem umowy nie wygasa bowiem uprawnienie banku do naliczania odsetek. Rozwiązanie umowy wzajemnej znosi bowiem jedynie prawa i obowiązki stron należące do jej istoty, natomiast nie znosi powstałego wcześniej stanu odpowiedzialności z tytułu należnych stronie odsetek umownych i powstałych wcześniej przesłanek ich naliczenia.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że powódka nie wykazała, że kwoty wpłacone przez nią na rzecz banku zostały pobrane bez tytułu prawnego, w szczególności bowiem w toku prowadzonego postępowania powódka nie wykazała, że bank w sposób błędny naliczał odsetki, bądź też że w ogóle nie był uprawniony do ich naliczania.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddalił w całości.

W punkcie II kosztami postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy obciążył powódkę na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i z tego tytułu zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 236 zł tytułem zwrotu opłaty od apelacji.

/-/M Wiśniewska /-/R. Marchwicki /-/M. Szatkowska-Świdorska